

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ РЕЗНІКА ОЛЕГА МИКОЛАЙОВИЧА НА ТЕМУ
«АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»⁸**

*Курило Володимир Іванович,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,
завідувач кафедри адміністративного та фінансового права,
Національного університету
біоресурсів і природо-користування України*

Захищеність фінансової системи держави від ряду внутрішніх та зовнішніх загроз, кількість яких, зважаючи на розвиток інформаційних технологій та загальні тенденції до глобалізації, з кожним роком зростає, є однією з підстав функціонування механізму держави і гарантування належного рівня життя громадянам. При цьому важлива роль у захисті фінансово-економічних інтересів України належить саме правоохоронним органам, діяльність яких на сьогодні не є ефективною та відповідно потребує вжиття відповідних заходів у напрямку її оптимізації. Означене підкреслює актуальність рецензованої монографії, а тому сформульовані автором висновки та пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України в сучасних умовах є як теоретично, так і практично корисними.

Більше того, зважаючи на існуючі тенденції до створення єдиного правоохоронного органу щодо протидії і боротьби з фінансово-економічними правопорушеннями (фінансова поліція), викладені в монографії О. М. Резніка «Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України» положення містять практичні рекомендації щодо вдосконалення моделі його створення та діяльності, що підтверджує своєчасність цієї наукової праці.

Науково-теоретичне підґрунтя роботи становлять наукові праці в галузі філософії, загальної теорії держави і права, адміністративного права та інших галузей права. Не менш значущою є нормативна основа дослідження, яка складається з положень

Конституції України, міжнародних актів, актів національного законодавства, що визначають адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Теоретичні положення автор досить вдало обґрунтував даними соціологічних досліджень, офіційними статистичними даними щодо діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України, довідковими виданнями, що становлять інформаційно-емпіричну основу монографії.

Структурна побудова дослідження є логічною та доцільною, що свідчить про комплексний підхід автора до розкриття зазначеної проблематики, який наповнює дослідження багатьма елементами наукової новизни.

Зокрема, заслуговують на увагу вдосконалене автором розуміння поняття та елементів механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки держави як системи органів державної влади та різних інститутів громадянського суспільства, які на основі норм національного законодавства та за допомогою певних методів, форм, засобів і способів забезпечують фінансово-економічну безпеку держави, а також обґрунтування місця правоохоронних органів України у механізмі забезпечення фінансово-економічної безпеки держави.

Крім того, автор уперше запропонував класифікацію етапів становлення правоохоронних органів України як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, які збігаються з основними етапами розвитку державно-правової системи України, але мають певну специфіку; узагальнив та систематизував акти, в яких містяться адміністративно-правові норми, що регулюють

⁸ Резнік О.М. Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України: монографія. Суми: Сумський державний університет, 2018. 477 с.

діяльність органів Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, підрозділів податкової міліції Державної фіскальної служби України, Служби безпеки України як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, та визначив поняття «організаційні основи діяльності правоохоронних органів, які є суб'єктами забезпечення фінансово-економічної безпеки держави» як закріплені національним законодавством положення, що визначають систему управлінських дій, спрямованих на впорядкування структури правоохоронних органів, оптимальний розподіл функціональних обов'язків між підрозділами правоохоронних органів, координацію діяльності правоохоронних органів та взаємодію між ними, належну підзвітність правоохоронних органів та контроль за їх діяльністю, що в сукупності впливає на ефективність виконання зазначеними суб'єктами покладених на них завдань щодо захисту фінансово-економічних інтересів держави від протиправних посягань.

Необхідно підтримати такий підхід автора до дослідження та формулювання пропозицій щодо вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України, оскільки очевидно, що акцент виключно на елементах адміністративно-правового статусу зазначених суб'єктів залишає поза увагою координацію та взаємодію між такими правоохоронними органами у сфері запобігання, виявлення, припинення, розслідування та розкриття фінансово-економічних правопорушень. Водночас у дослідженні витримано баланс між характеристикою адміністративно-правового статусу правоохоронних органів як суб'єктів захисту фінансово-економічних інтересів держави і питаннями координації та взаємодії між ними. Зазначене підтверджується тим, що в монографії вперше визначено поняття «адміністративно-правовий статус правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави» та дістали подальшого розвитку пропозиції щодо вдосконалення взаємодії та координації діяльності зазначених суб'єктів.

Заслуговують на схвальну оцінку розмежування автором таких категорій, як мета, завдання, функції, компетенція та повноваження правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України, а також висновок про доцільність належного правового регулювання порядку

притягнення співробітників правоохоронних органів до дисциплінарної відповідальності.

Досить обґрунтованим є також висновок автора, що для покращення взаємодії та координації діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України необхідно: а) окремим нормативним актом регламентувати порядок, рівні, форми взаємодії правоохоронних органів України як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, їх права, обов'язки, відповідальність під час такої взаємодії; б) спростити координацію діяльності правоохоронних органів через усунення неефективних форм її здійснення; в) регламентувати юридичну відповідальність за координацію правоохоронної діяльності загалом чи реалізацію окремих координаційних заходів; г) удосконалити інформаційний обмін між правоохоронними органами через створення та функціонування єдиного інформаційного простору.

Не можна залишити поза увагою те, що була приділена істотна увага змісту діяльності правоохоронних органів України, це дозволило вдосконалити розуміння рівнів та напрямів діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України, а також класифікувати зазначені категорії.

Подальшого розвитку набула сутність адміністративно-правових форм діяльності правоохоронних органів України, які є суб'єктами забезпечення фінансово-економічної безпеки держави як сукупності зовнішньовиражених дій чи рішень співробітників правоохоронних органів України, вчинених чи прийнятих ними в межах національного законодавства з метою сприяння ефективному виконанню покладених на них законом завдань щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. Варто погодитися з виділеними автором адміністративно-правовими формами діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України, які запропоновано класифікувати таким чином: 1) правові форми (видання юридичних та індивідуальних актів; укладання адміністративних договорів; вчинення інших юридично значущих дій) та 2) організаційні форми (розгляд звернень громадян, проведення нарад, інформаційно-аналітична робота, матеріально-технічні операції).

Вбачається обґрунтованим віднесення до юридично значущих дій правоохоронних органів України як суб'єктів забезпечення фінансово-

економічної безпеки держави: 1) установчої діяльності, що передбачає утворення, реорганізацію чи ліквідацію підрозділів правоохоронного органу, його територіальних органів, підприємств, установ організацій, які належать до сфери його управління; 2) реєстраційної діяльності, завдяки якій правоохоронні органи України можуть фіксувати необхідну інформацію з метою ведення її обліку, подальшого використання для запобігання, припинення і розслідування правопорушень, які посягають на фінансово-економічні інтереси держави або вже завдали шкоди таким інтересам, здійснення контролю за використанням такої інформації іншими суб'єктами; 3) юрисдикційної діяльності, спрямованої безпосередньо на протидію і боротьбу з правопорушеннями, які посягають на фінансово-економічні інтереси держави.

Своєчасним та обґрунтованим є висновок автора щодо необхідності закріплення на законодавчому рівні таких критеріїв оцінювання діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, як: 1) стан дотримання передбачених національним законодавством процесуальних строків; 2) рівень профілактики та розкриття фінансово-економічних злочинів; 3) дотримання вимог законності; 4) громадська думка; 5) професіоналізм; 6) економічний ефект від діяльності.

Позитивним також є те, що в монографії окрему увагу приділено зарубіжному досвіду функціонування правоохоронних органів щодо протидії та боротьби з фінансово-економічними правопорушеннями. Узагальнення досвіду зарубіжних держав-членів ЄС (Італія, Румунія, Македонія, Австрія, Хорватія, Грузія, Латвія, Норвегія) так само, як і досвіду деяких держав СНД (Киргизька Республіка, Республіка

Казахстан), дало можливість сформулювати ряд важливих висновків. Зокрема, визначити, що найбільш поширеним є функціонування зазначеного органу з безпосереднім підпорядкуванням саме Міністерству фінансів. Помітно, що автор детально дослідив зміст актів законодавства зарубіжних держав, які регламентують діяльність зазначених суб'єктів, та проаналізував статистичні дані щодо їх діяльності, це дозволило йому обґрунтувати необхідність підпорядкування єдиного правоохоронного органу України як суб'єкта забезпечення фінансово-економічної безпеки держави (фінансова поліція) Міністерству фінансів України. Аргументованим є також запозичення досвіду зарубіжних держав з метою вдосконалення взаємодії та координації діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Автор запропонував створити єдиний центр, що об'єднуватиме зусилля вищезазначених суб'єктів, а також суб'єктів фінансового моніторингу з метою протидії та боротьби з фінансово-економічними правопорушеннями.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що рецензована монографія «Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України» має неабияке значення і практичну цінність для подальшої розробки теоретичних положень щодо діяльності правоохоронних органів України, які захищають фінансово-економічні інтереси держави від протиправних внутрішніх та зовнішніх посягань, а також безпосередньо вдосконалення практичної діяльності правоохоронних органів у зазначеній сфері. Дана наукова праця може бути рекомендована для правознавців, викладачів і студентів.